

Przyszłość i rola ewaluacji w nowym okresie programowania

Stanisław Bienias

Fundacja IDEA Rozwoju

Toruń, czerwiec 2013

Kluczowe uwarunkowania

w zakresie:

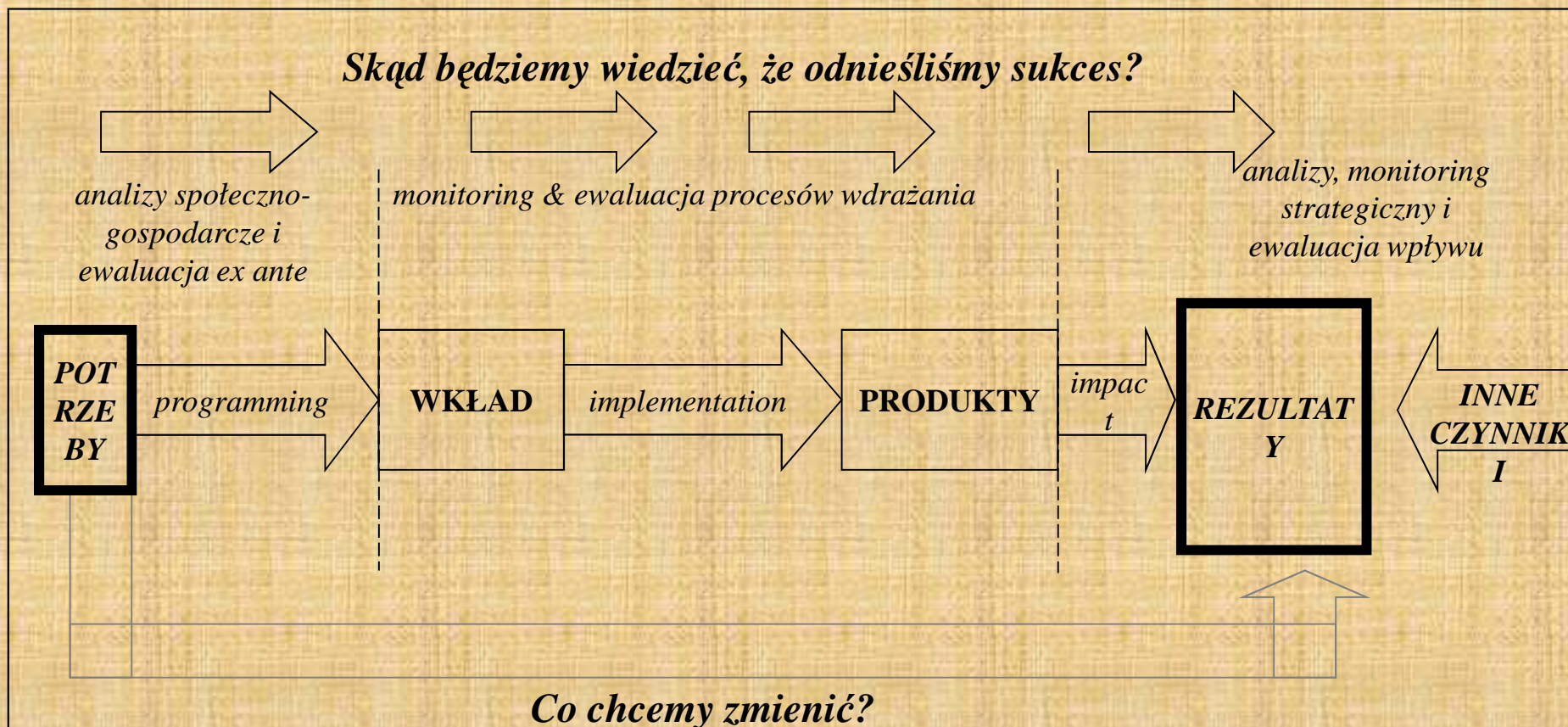
- celu działania systemu,
- układu instytucjonalnego i koordynacji procesu ewaluacji,

W ramach każdej z części:

- **kluczowe uwarunkowania zewnętrzne**, wynikające z rozwiązań legislacyjnych na poziomie UE,
- **kluczowe uwarunkowania wewnętrzne**, wynikające z krytycznej analizy dotychczasowych doświadczeń,
- **kluczowe dylematy**, które będziemy musieli rozstrzygnąć

Cel działania systemu ewaluacji

Uwarunkowania zewnętrzne

Źródło: Opracowanie KJO, 2011 na podstawie Outcome indicators and targets....
report led by Fabrizio Barca and Philip McCann

Cel działania systemu ewaluacji

Uwarunkowania zewnętrzne

Zgodnie z kierunkami wytyczonymi przez Komisję, ewaluacja powinna:

- Koncentrować się na badaniu rzeczywistego wpływu interwencji na osiągnięcie zdefiniowanych celów programu.
- **Ocenić wpływ programu na osiągnięcie celów Strategii Europa 2020.**
- Kłaść większy nacisk na wykorzystanie wyników prowadzonych prac badawczych (wzmocnienie roli komitetów monitorujących w tym zakresie).

Cel działania systemu ewaluacji

Uwarunkowania wewnętrzne

- Ewaluacja w Polsce w coraz mniejszym stopniu traktowana jest wyłącznie jako wymóg formalny a w coraz większym wykorzystywana jest jako źródło informacji na temat efektów realizowanego wsparcia.
- Systematycznie rośnie stopień wykorzystania wyników ewaluacji, choć wstępne obserwacje wskazują, że wdrażane są częściej rekomendacje o charakterze technicznym/operacyjnym. Utrudnione jest wykorzystanie wiedzy o charakterze strategicznym.
- Brakuje debaty na temat efektów prowadzonych interwencji publicznych. Media nie interesują się rezultatami działań władz publicznych, a zarówno sektor rządowy, jak i pozarządowy nie stymulują dyskusji w tym zakresie.

Cel działania systemu ewaluacji

Dylematy

1. Koncentracja na jednym z celów (np. rzetelna ocena efektów wsparcia) przy odłożeniu na dalszy plan innych funkcji jakim mogłaby służyć ewaluacja.

vs.

próba pogodzenia różnych celów w ramach szerszych koncepcji ryzykując rozmycie działań.

2. Czy ewaluacja powinna służyć przede wszystkim skutecznej i efektywnej realizacji programów w kontekście osiągania krajowych/regionalnych celów rozwojowych.

vs.

Czy powinna (literalnie stosując zapisy rozporządzeń) koncentrować się w głównej mierze na osiągnięciu celów Strategii Europa 2020.

3. Czy debata publiczna nie jest potrzebna (godzimy się tym samym na dogmat „wydatkowanie za wszelką cenę”)

vs.

Pobudzenie debaty publicznej - konieczne włączenie mediów&niezależnych ekspertów (przedstawiciele świata akademickiego i z sektora trzeciego) ukierunkowując się na rezultaty

Układ instytucjonalny i koordynacja procesu ewaluacji

Uwarunkowania zewnętrzne

- Wymóg funkcjonalnej niezależności ewaluatorów, który wymusza w wielu przypadkach inne ulokowanie jednostek ewaluacyjnych (tak by możliwa była realizacja ewaluacji wewnętrznych)
- Programy dwufunduszowe (EFS&EFRR) na poziomie regionalnym (konieczność połączenia prac niezależnych obecnie jednostek ewaluacyjnych POKL i RPO)

Układ instytucjonalny i koordynacja procesu ewaluacji

Uwarunkowania wewnętrzne

- Zdecentralizowany system ewaluacji utrudnia (a biorąc pod uwagę brak wystarczającego zasobu kadrowego KJO) wręcz uniemożliwia koordynację działań ewaluacyjnych)
- Określenie roli jednostek odgrywających ważną rolę w obecnym systemie (w szczególności skutecznej jednostki funkcjonującej w ramach IZ POKL, IZ POIG)
- Powołanie systemu obserwatoriów regionalnych funkcjonujących najczęściej w oderwaniu od jednostek ewaluacyjnych

Układ instytucjonalny i koordynacja procesu ewaluacji

Dylematy

- 1 Decyzja o lokalizacji jednostek ewaluacyjnych poza strukturami IZ i IP (umożliwienie realizacji badań wewnętrznych)
vs.
Jednostki ewaluacyjne zlokalizowane jak dotychczas (w większości uniemożliwi to realizację ewaluacji wewnętrznych)
- 2 Dwie jednostki ewaluacyjne na poziomie regionalnym w ramach EFS i EFRR (fasadowa współpraca)
vs.
Połączenie w ramach jednej jednostki ewaluacyjnej
- 3 (Fasadowa) koordynacja działań ewaluacyjnych, brak zmian organizacyjnych i systemowych
vs .
Koordynacja uznana za priorytet (wykorzystanie planów, jako narzędzia zapewniającego spójność działań)

Układ instytucjonalny i koordynacja procesu ewaluacji

Dylematy

- 4 System hierarchiczny (KJO/ jednostki z poziomem IZ,
jednostki z poziomem IP)

vs.

Współpraca i podział odpowiedzialności (np. za animację
pracy grup roboczych w obszarach)

- 5 Niezależne działanie jednostek ewaluacyjnych i
obserwatoriów

vs.

Budowanie systemów zarządzania wiedzą (dobra
praktyka woj., opolskie)

Stanisław Bienias

stanislawbienias@ideaorg.eu

www.ideaorg.eu